

Færre børn bor tæt på deres bedsteforældre

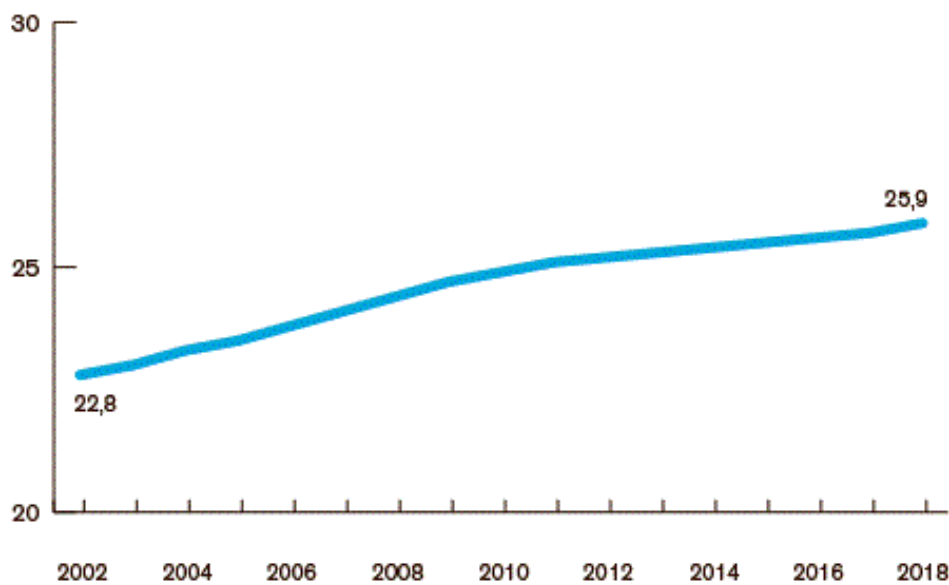
26 procent af de danske børn bor over 20 kilometer væk fra deres bedsteforældre, og andelen er stigende. Samtidig er det færre, der bor helt tæt på deres bedsteforældre. Afstanden kan give praktiske problemer i hverdagen, men forholdet behøver ikke blive dårligere.

Af Rasmus Giese Jakobsen, ragsj@kl.dk

Analyse: Nadja Hedegaard Andersen, KL's Analyse- og Makroenhed

Det kræver mere tid på bagsædet for flere og flere børn, når de skal på besøg hos deres bedsteforældre. En helt ny Momentum-analyse viser, at hver fjerde af de godt 579.000 0-10 årige børn i dag har over 20 kilometer til deres nærmeste bedsteforældre. Det er stigning på hele 13 procent siden 2002. Analysen viser også, at den gennemsnitlige afstand mellem børn og bedsteforældre ligeledes er steget fra 21,3 kilometer i 2002 til 23,6 kilometer i dag.

Udvikling i andel 0-10-årige, der har under 20 kilometer til deres bedsteforældre med nærmest bopæl (%)

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Blandt dem, der bor henholdsvis meget tæt på hinanden og med meget stor afstand, ses de samme tendenser. Således er andelen af børn, der har bedsteforældre i samme sogn faldet fra 30,6 procent i 2002 til 27,4 procent i dag, og andelen med over 100 kilometer til nærmeste bedsteforælder er steget til 7,1 procent i dag mod 6,2 procent i 2002.

Det kan have stor betydning for børnefamiliernes hverdag, om bedsteforældrene bor tæt på eller langt væk. Det siger familievejleder og coach Diana Lindegaard.

»Der er ingen tvivl om, at det er en kæmpe hjælp, hvis bedsteforældrene bor i nærheden, fordi det kan gøre det lettere at få praktikken i børnefamilien til at hænge sammen, uden at nogen bliver super stressede,« siger Diana Lindegaard.

Familie

Hun påpeger, at bedsteforældre, der bor tæt på børnebørnene, kan fungere som et åndehul i en til tider hektisk hverdag for børnene.

»Bedsteforældre kan være med til at give barnet noget nærvær og opmærksomhed, som kan være en mangelvare i en moderne børnefamilie, hvor mor og far har travlt med hverdagens gøremål og karrieren. Hvis en bedsteforælder bor tæt på, kan de udgøre en lille oase, hvor barnet kan gå hen og hvile ørerne, bare være eller få en snak. Men det er i den ideelle verden, at det er sådan,« siger Diana Lindegaard.

Hun fremhæver nemlig, at forholdet mellem børnefamilien og bedsteforældrene er helt afgørende for, om de får noget ud af at bo tæt på hinanden.

»Hvis man har et rigtig godt og trygt familieliv, er det rigtig fint, at bedsteforældrene er tæt på, men hvis man har et dysfunktionelt familieliv, og der er konflikter mellem generationerne, så hjælper det ikke, at bedsteforældrene bor tæt på,« siger Diana Lindegaard.

Samme pointe har Anne Leonora Blaakilde, ekspert i ældreliv og lektor på RUC. Hun henviser blandt andet til en stor rundspørge fra Ældre Sagen i 2015, som viste, at 72 procent af de 50-89-årige pegede på familielivet som den største lykkebringer i deres liv.

»Men det betyder også, at der er en fjerdedel, der ikke har et godt forhold, og det kan tænkes, at der også er nogle, der bor langt fra hinanden simpelthen fordi, de har et dårligt forhold,« siger Ann Leonora Blaakilde.

Hun peger dog samtidig på, at man sagtens kan have et velfungerende forhold trods stor afstand. Det skyldes ikke mindst, at der med tiden er kommet nye måder at være sammen på.

»Mulighederne er øget markant de sidste 10-15 år i takt med udbredelsen af teknologi som e-mails og sociale medier. Man kan skype hver eneste dag, hvis man har lyst til det. Den udvikling kan samtidig betyde, at de ældre bliver foranlediget til at være mere teknologiske, end de ellers ville have været. Og det er en god ting,« siger Anne Leonora Blaakilde.

Man skal dog ikke tro, at det er en løsning for alle, påpeger hun.

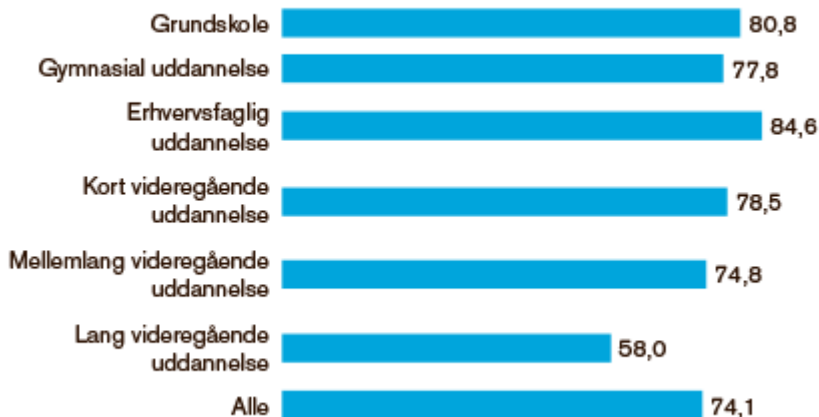
»Hvis man ikke er særlig digital kompetent eller ikke har økonomi til ofte at transportere sig selv på tværs af landet, så er man mere truet af ensomhed. Det kan i sidste ende skabe en større polarisering mellem dem, der har en dårlig økonomi og er digitale analfabeter, og dem der er mere ressourcestærke,« siger Anne Leonora Blaakilde.

Færrest bor tæt i København

Momentums analyse viser også, at forældrenes uddannelsesniveau har stor indflydelse på, om bedsteforældrene bor tæt på. Således er det kun 58 procent af 0-10-årige, hvis forældre har lange videregående uddannelser, der har bedsteforældre inden for 20 kilometer. Det gælder for 85 procent af børnene med faglærte forældre. Billedet afspejles i, at det især er i universitetsbyerne og tæt på dem, at flest børn har langt til bedsteforældrene.

Familie

Andel af børn under 11 år, der i 2018 havde mindst en bedsteforælder inden for 20 km

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

I Frederiksberg, Skanderborg, København og Aarhus Kommune har mellem 61 og 62 procent højst 20 kilometer til bedsteforældrene. Man finder kun en lavere andel på Samsø, hvor det er 53 procent. Morsø er den kommune i landet, hvor flest børn har en bedsteforældre boende inden for 20 kilometer. Det gælder for 91 procent af de 0-10-årige på øen i Limfjorden. Herefter følger de to vestegnskommuner Ishøj og Brøndby, hvor 89 procent har det.

Lidt længere nede af listen finder vi Dragør Kommune, hvor godt en tredjedel af børnene har over 20 kilometer til deres bedsteforældre. Tre af de børn har Maiken Linnet Trentemøller som mor. Familien flyttede sidste år tilbage til Danmark nærmere bestemt fra Oslo til Dragør, og selvom afstanden til bedsteforældrene dermed er blevet markant kortere, er der stadig langt til henholdsvis Ærø og Haderslev, hvor de i alt fire bedsteforældre bor.

»Jeg kunne godt ønske mig, at der var kortere afstand, men vi behøvede bestemt ikke bo lige ved siden af hinanden. Vi har stadig en følelse af, at der er meget kortere afstand, for det tager trods alt kun 2,5 time at køre hen til dem, og det er ingenting sammenlignet med for et års tid siden,« siger Maiken Linnet Trentemøller.

Andel af børn under 11 år, der i 2018 havde mindst en bedsteforældre inden for 20 km - top 5

1	Morsø	90,6
2	Ishøj	89,4
3	Brøndby	88,6
4	Frederikshavn	88,5
5	Albertslund	88,3

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Hun kan dog godt se fordelene for de børnefamilier, der har bedsteforældre geografisk tæt på.

»Vores bedsteforældre kan ikke hente hver tirsdag eller følge børnene til fodbold hver torsdag. Vi har flere gange talt om, at det ville være smart at have en barnepige af rent praktiske årsager. Der er en hverdagslogistisk kabale, der skal gå op, og vi har ofte tænkt, at det ville lette nogle ting, hvis vi havde nogle til at hente børnene,« siger Maiken Linnet Trentemøller.

Familie

Hun føler sig dog fortsat privilegeret, fordi bedsteforældrene har god tid til dem.

»Jeg synes, at vi er vildt heldige, at vi har nogle friske bedsteforældre, der er pensionerede, så de stiller faktisk ret meget op og er her i længere tid, når de er her. Det nyder vi godt af i en hverdag, hvor vi begge har fuldtidsarbejde,« siger Maiken Linnet Trentemøller.

Andel af børn under 11 år, der i 2018 havde mindst en bedsteforældre inden for 20 km - bund 5

94	Aarhus	62,5
95	København	61,4
96	Skanderborg	61,2
97	Frederiksberg	61,0
98	Samsø	53,0

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Anne Leonora Blaakilde er enig i, at den lange afstand på den måde kan have en positiv effekt på relationerne mellem de ældre, deres børn og børnebørn.

»Når man har det godt med at bo langt fra hinanden, så ser man fordelene i, at man er sammen på en mere ferieagtig måde. Det er mere luksustid, fordi det netop ikke er dagligdagen, hvor man passer syge børn og gør rent,« siger hun og tilføjer, at det dog også for nogle kan være mere anstrengende med intensivt samvær.

Selvom Maiken Linnet Trentemøller godt ville have helt kort afstand til børnenes bedsteforældre, så er det alligevel svært at føre ud i livet.

»Jeg ville ikke have noget imod det, men jeg ville heller ikke flytte med kun det i mente. Det skal også give mening arbejdsmæssigt og i resten af livet i øvrigt,« siger hun.

Familie

Andel af børn under 11 år, der i 2018 havde mindst en bedsteforældre inden for 20 km

- 84 og derover
- 77-83
- 71-76
- 70 og derunder

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik